

neseny), dále vyvrácením obhajoby, že čin byl spáchán ve stavu opilosti. Subjektivní stránce skutkové podstaty a právním vývodům jest věnován v důvodech rozsudku toliko odstavec tohoto znění: Výrok »vždyť to dlouho trvat nebude, jest nás více, my si uděláme pořádek sami, ani rok zakročovati nebudete«, pronesen byl, jak má soudní dvůr svědeckými výpověďmi svědků . . . za prokázáno, asi před 40 lidmi na náměstí, tedy nejen před více lidmi, ale i veřejně a obsahuje sám ve znění a ve spojení s ostatními výroky obžalovaného o č i v i d n ě pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní ve smyslu komunistického programu. Tyto vývody, pokud jde o zjištění skutková (úmyslu) postrádají jakýchkoliv důvodů. Volné přesvědčení soudcovské nemůže jíti tak daleko, by nedostatek důvodů byl nahrazen prostě slovem »o č i v i d n ě«. Právě zkoumání subjektivní skutkové podstaty při verbálních deliktech je věnovati zvláštní pozornost; zjištění objektivní skutkové podstaty nečiní tu zpravidla zvláštních obtíží. V naprostém nedostatku důvodů pro subjektivní skutkovou podstatu sluší spatřovati stížnosti uplatňovanou zmatečnost podle čis. 5 Šu 281 tr. ř. Avšak odůvodnění rozsudku svědčí i o tom, že soud první stolice nebyl si ani náležitě vědom významu slova »pobuřování«. Pobuřuje ten, kdo úmyslně se snaží vyvolati silnějšími prostředky nepřátelský vztah proti statkům v Šu 14 čis. 1 uvedeným u j i n ý c h. Leč není předně zjištěno, že obžalovaný byl si vědom, že pronáší výroky ty před jinými lidmi, dále není zjištěno, že je pronášel v úmyslu, by na ně způsobem shora uvedeným působil. Správně je, že pobuřování nemusí býti namířeno výslovně proti demokraticko-republikánské formě státní. Leč v případě, že tomu tak není, třeba uvést důvody, proč soud má za to, že výroky byly namířeny proti demokraticko-republikánské formě státní. Tyto důvody nejsou rovněž v rozsudku uvedeny. Prohlašuje-li soud, »že jde o očividné pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní ve smyslu komunistického programu«, nelze to označiti u podnapilého člověka než za logický skok, rovnající se nedostatku důvodů vůbec (čis. 5 Šu 281 tr. ř.). Vzbuzuje-li výrok, použitý v tomto případě již po stránce objektivní pochybnosti, zda je namířen ve skutečnosti proti demokraticko-republikánské formě, vzbuzuje tím více pochybnosti po stránce subjektivní, zejména zda byl si obžalovaný vědom a chtěl pobuřovati proti republikánsko-demokratické formě. Pokud jde o případné podřazení výroků, hanobících republiku, pod § 14 čis. 5, dlužno poukázati na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. června 1925, Zm I 201/25, sb. n. s. č. 2017, zejména na vývody, týkající se způsobilosti, ohroziti obecný mír. Z toho, co uvedeno, vychází, že v rozsudku nejsou zjištěny skutečnosti, které by při správném použití zákona měly mu za podklad sloužiti, důsledkem čehož bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 2152.

Jde o podvod ve smyslu Šu 199 písm. b) tr. zák., dal-li vedoucí úředník trestního rejstříku státního zastupitelství jménem tohoto svémocně

příkaz policejnímu úřadu k výmazu trestů, i když ohledně nich byly splněny podmínky odčinění ve smyslu zákona z 21. března 1918, čís. 108 ř. zák.

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm I 623/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 14. července 1925, jímž byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ů 197, 199 písm. b) tr. zák., pokud se týče přestupku podle §§ů 197, 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud běře po skutkové stránce za prokázáno, že obžalovaný, jenž ve směrodatné době byl kancelářským úředníkem u státního zastupitelství v Liberci, dostavil se dne 1. října 1923 k policejnímu úřadu v J. a tam jménem a z příkazu státního zastupitelství žádal, by škrtnuty byly tresty Rudolfa W-a z trestního rejstříku městského úřadu v J. a že k jeho žádosti byly skutečně z rejstříku toho vymazány dva rozsudky, týkající se jednak odsouzení z roku 1904 pro urážku na cti podle §§ů 496 a 491 tr. zák. k pokutě 200 K, dále odsouzení z roku 1912 pro přestupek podle §u 522 tr. zák. k peněžitě pokutě 30 K. Nalézací soud uznává, že obžalovaný lživě předstíral policejnímu úřadu v J. zvláštní, od státního zastupitelství v Liberci, tudíž veřejného úřadu, propůjčené oprávnění, žádati z příkazu a jménem státního zastupitelství výmaz trestů Rudolfa W-a a, že následkem jeho jednání se skutečně stalo, že ony dva tresty z trestního rejstříku městského úřadu v J. byly vymazány. Nicméně sprostňuje obžalovaného z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ů 197 a 199 b) tr. zák., maje za to, že jednání jeho nezákládá vůbec trestného činu. Při tom vychází ze stanoviska, že obě odsouzení byla ve smyslu zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. zák. způsobilá k odčinění, takže, kdyby prý byla žádost, W-em za odčinění obou odsouzení podaná, však obžalovaným, v rejstříku nevyznačená, řádnému úřednímu řízení podrobena, bylo by krajským soudem v Liberci odčinění obou odsouzení vysloveno. W. měl prý zákonem odůvodněný nárok na odčinění a nemohl proto stát býti zkrácen nepřístojným jednáním obžalovaného ve svém právu na řádné vedení trestního rejstříku, po případě v právu dohledu nad řádným jeho vedením; obžalovaný nemohl proto jednati ani v podvodném úmyslu, poškoditi stát v tomto jeho právu, poněvadž předsevzal něco a přivodil výsledek, který by při řádném vyřízení žádosti W-ově byl beztak nastal.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající sprostňující rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti. Podle §u 5 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. zák. je k rozhodování o tom, má-li býti odsouzení odčiněno, povolán sborový soud, když byl vyslechl státního zá-

stupce, — jenž podle okolností může o podané žádosti odsouzeného zaříditi potřebná šetření, — a je proti dotyčnému rozhodnutí vyhrazena odsouzenému (státnímu zástupci) stížnost, cítí-li se rozhodnutím soudu býti stíženými. Vysloviti zahlazení trestu náleží proto do výkonu výsostných práv státu a může výrok o zahlazení trestu jeviti právní účinky jen tehdy, když byl vysloven usnesením příslušného sborového soudu. Až na výjimku, v Šu 6 pro presidenta republiky stanovenou, je každá jiná osoba z výkonu práva, vyřknouti nebo přivoditi odčinění, ať jakýmkoli způsobem, podle zákona vyloučena. Není proto pochybnosti, že obžalovaný zasáhl svým jednáním protiprávně do výkonu práva, náležejícího podle zákona soudu za spolupůsobení státního zástupce, přivodiv bez jakéhokoli oprávnění, že odčinění oněch odsouzení bylo v trestním rejstříku městského úřadu v J. vyznačeno. Tím poškodil stát ve výkonu jeho výsostných práv, rozhodovati a vysloviti odčinění odsouzení prostřednictvím soudů za součinnosti státních zástupců a za předpokladů v zákoně určených. Na věci nemůže ničeho měniti, že pro odčinění obou odsouzení byly náhodou dány zákonné podmínky a, že při zavedeném řádném řízení o žádosti, podané odsouzeným, byl by přivoděn též výsledek, jaký přivodil obžalovaný svým závadným jednáním; neboť i za tohoto předpokladu byl obžalovaným stát poškozen ve zmíněných právech a v souvislosti s tím i v právu na řádné vedení trestních rejstříků a jejich výkazů. Vzhledem k těmto úvahám jest neudržitelným i názor rozsudku, že obžalovaný nemohl jednati v poškozovacím úmyslu podle Šu 197 tr. zák. Neboť, jakmile je jisto, že poškození státu ve výkonu jeho výsostných práv nastalo, je zásadně dána též možnost poškozovacího úmyslu se strany obžalovaného. Zrušovací soud však nemůže ihned ve věci samé rozhodnouti, neboť v subjektivním směru schází veškerá zjištění. Obrat, obsažený v rozhodovacích důvodech o »úmyslu poškoditi stát,« není ve skutečnosti zjištěním subjektivní náležitosti, nýbrž obratem tím je vyjádřen nevhodným způsobem názor soudu, že po stránce *o b j e k t i v n í* škoda byla, po případě *n e* byla možnou. Bude proto třeba, by se nalézací soud, vycházející s právního hlediska, shora zaujatého, zabýval i stránkou subjektivní a zjistil, zda obžalovaný také skutečně jednal v poškozovacím úmyslu, při čemž nebude nezávažnou okolností, že obžalovaný byl po dlouhou řadu let úředníkem u státního zastupitelství a, že si tedy mohl býti toho vědom, že zasahuje protiprávně do práv státu v naznačeném směru a je tak poškozující.

Čís. 2153.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

S hlediska Šu 7 zákona se vyžaduje, by v době a místě činu byly **mi-mořádné poměry, vyvolané válkou (světovou); nespadá sem využití větší poptávky po předmětu potřeby vzhledem k vojenským cvičením (manevrům) v místě činu a okolí.**

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm I 659/25.)